

Játékok, énekek

Alábbi válogatás a foglalkozásvázlat és a módszertani útmutató mellélete.

A téma szerinti válogatott gyermekfolklórból azt válasszák ki, ami a csoport kora, fejlettsége, a foglalkozás típusa, tantárgyi illeszkedés okán jól használható.

Miklós nap

„Ó, aki Szent Miklóst szereti,
És aki, híven szolgál néki,
Azt bármikor megsegíti,
Védelmében részesíti.
Szent Miklós, Szent Miklós.”

The image shows three staves of musical notation in G-clef, 4/4 time. The first staff contains the first two lines of the lyrics: 'Ó, a - ki Szent Mik-lóst sze - re - ti, és a - ki hí - ven szol - gál né - ki,'. The second staff contains the next two lines: 'azt bár-mi-kor meg-se-gí - ti, vé-del-mé-ben ré-sze-sí - ti'. The third staff contains the final line: 'Szent Mik - lós, Szent Mik - lós.'.

Vagy

Megjött már a Mikulás,
Csingilingi lánga,
Telerakta puttonyát,
Csingilingi lánga.

Hoztam néktek minden jót,
Csingilingi lánga,
Almát, diót, mogyorót,
Csingilingi lánga.

Luca nap

„Luca, Luca, kity-koty, kity-koty, galagonya, kettő-három, szárazkörtét várom

Ha nem adnak szalonnát, levágom a gerendát, ha nem adnak hurkát, elviszem a Julcsát

Luca, Luca, kity-koty, kity-koty, galagonya, kettő, három”

Ennek a gazdának annyi disznója legyen: egyik ólból kifusson, a másikba befusson, a harmadikba is jusson!

Ennek a gazdának akkora disznója legyen, mint egy ház!

Akkora szalonnája, mint egy mestergerenda!

Annyi zsírja, mint kútban a víz!

Annyi töpörtyűje, mint Dunában a fövény!

Ennek az asszonynak annyi tojása legyen, mint égen a csillag, mint földön a kavics!

Ennek a lánynak akkora nyelve legyen, mint egy tepszi és úgy forogjon, mint a nagypénteki kereplő!

Ennek a lánynak akkora csöcsei legyenek, mint a bugyogakorsó és akkora fara legyen, mint a kemenceszája!

Doktor, patika éhen haljon, barmuk a zsírtól megfulladjon, a gazdasszony sose lustálkodjon!

Lu - ca, Lu - ca kity, kotty, kity, kotty. Szá - raz kör - tét vá - rom!
Ge - le - ge - nye ket - tő, há - rom.

Ha nem ad - nak sza - lon - nát, Ha nem ad - nak hur - kát,
Le - vá - gom a ge - ren - dát. El - vi - szem a Jul - csát!

Refr: Lu - ca, Lu - ca kity, kotty, kity, kotty, Ge - le - ge - nye ket - tő, há - rom.

Karácsonyi kántáló ének

Karácsonynak éjszakáján, Jézus születése napján
Örüljetek, örvendjetek: a kis Jézus megszületett!

A kis Jézus aranyalma, Boldogságos Szűz az anyja
Lábaival ringáztatja, két kezével ápolgatja.

Aludj, aludj én kisdedem, aludj, aludj én kisdedem
Nem királyné a te dajkád, szolgálóból lettem anyád.

Nincs a Jézus ágyán paplan, jaj, de fázik az ártatlan!
Takargatja édesanyja, dirib-darab posztókába.

Nincs a Jézusnak bundája, posztóba van bepólyázva.
Elveszett a báránkjája, miből lett volna bundája?

Kirje, kirje kisdedecske, Betlehemi hercegecske.
Azért nekünk jót szereztél, a pokoltól megmentettél.
Karácsonynak éccakáján,

1. Karácsonynak éj - sza - ká - ján,

Jézus szü - le - té - se nap - ján

Ö - rül - je - tek, ör - vend - je - tek,

A kis Jézus meg - szü - le - tett!

Advent

Az adventi koszorú kapcsán beszélünk a fény, gyertya szerepéről, így ide illeszkedő alábbi játék során a testsúlyáthelyezést is gyakorolják a gyerekek. A gyermekek megfogják egymás kezét, és énekelve körbe járnak. Az utolsó ütemre, ill. a „csücs” vagy „gugg” vagy „hopp” felszólításra leguggolnak. Majd irányváltással a másik irányba ismételjük meg ugyanezt.

Gombolyag cérna, fagygyú gyertya,
lángot vetett a kemence, táncot lejtett a gerlice, hopp!

Tajti, 1998
Básti Erzsébet, 193

Gom - bo-lyag cér - na, fagy - gyú gyer - tya,
Lán-got ve-tett a ke-mence, tán-cot jár-ja a ger-li-ce, gugg!

Adventi koszorúhoz kapcsolódik az alábbi koszorús játék, melynek során a gyermekek körben állnak és mi bármely kiszámolóval kiválasztunk egy gyereket (- ha nagyobb a kör, kettőt is), aki, a kör közepére guggol, kezével eltakarja a szemét. Az ismert gyermekdalt énekeljük:

Ko-szo-rú, ko-szo-rú, mért vagy o-lyan szo-mo-rú?
A-zért va-gyok szo-mo-rú, mert a ne-vem ko-szo-rú.

Egyik gyermek a guggoló háta mögé áll, és kopogtat a hátán:
"Kip-kop, kopogok,
találd ki, hogy ki vagyok!"
Ha felismeri társa hangját, helyet cserélnek.

Másik koszorús játékhoz szintén körben állunk, egymás kezét fogva.
Az alábbi dalt énekeljük úgy, hogy a gyerekek nevét beénekeljük a gyerekek helyett a keresztnévet énekeljük. (Kedves Julcsi fonjál koszorút).

Ha akarunk fonni, fonni **koszorút**
kedves gyerekek fonjunk koszorút

Sorba mindenkit beénekelünk a „koszorúba”. Aki a nevét hallja, keresztezi a karját és úgy fog össze a szomszédaival. Ha nagyobb a kör, érdemes, három gyerek nevét egyszerre, egymás után énekelni az alábbiak szerint: „Kedves Miki, kedves Luca, kedves Anna, fonjál koszorút!”

Miután mindenkit beénekelünk, egyszer énekeljük ilyen formában úgy, hogy a dal végén szétszakítjuk a kört, a kezünket a magasba dobva.

Ha akarunk tépni, tépni koszorút,
kedves gyerekek tépjünk koszorút

Miklós nap

Mikulás puttonyában: dió, alma, így kapcsolódnak a foglalkozáshoz az alábbi mondókák, melynek során egy kosár diót viszünk körbe, minden gyerek kettőt kivesz a kosárból és a kop-kop-kop résznél összekocintja a két dióját, a rop-rop-rop résznél pedig lábával dobbant.

Így törik a **diót**, kopp, kopp, kopp,
így meg a **mogyorót**, ropp, ropp, ropp

Kisebbekkel az alábbi ujjasdit is játszhatunk:

Hüvelykujjam **almafa**,
Mutatóujjam megrázta,
Középsőujjam fölszedte,
Gyűrűsujjam hazavitte,
A kisujjam mind megette,
Mégfájdult a hasa tőle.

Karácsony

A „Dombon törik a diót” kezdetű énekhez is körbe állunk. Egymás kezét fogva körbe lépegetünk egy irányba. Ahogy elérjük a szöveg „rajta vissza” részét, gyorsan irányt változtatunk, és visszafelé haladunk. A „csüccs” szóra, pedig mindenki leguggol. Azok a gyerekek a legügyesebbek, akik tényleg csak

guggolnak, vagyis csak lábbal érintik a földet, nem esnek el. Ez a sétalépés-guggolás váltakozásából álló körjáték kitűnő egyensúlygyakorlat is.

Dom - bon tö - rik a di - ót, a di - ót,
 És az - tán a mo - gyo - rót, Raj - ta, visz - sza,
 Tes - sék ké - rem meg - be - csül - ni, Csüccs!
 És a föld - re le - csü - csül - ni,

A „Méz, méz, méz, termett méz” kezdetű énekhez a gyerekek körben állnak, egy irányba indulnak. A pedagógus csipőre tett kézzel ellentétes irányba halad a körön kívül. Utolsó három szótagnál a képzeletbeli csuprából megsimítja, megérinti annak a három gyereknek a fejét, akik épp mellette haladnak el. Így ők kiválnak a körből és ők is hozzá „tapadnak”, egymás kezét fogva, legelső közülük a tanár ruháját, szoknyája szélét, vagy pulcsiját fogja meg. Így addig énekeljük a dalt, míg el nem fogynak körön belül a gyerekek.

Hej, méz, méz, Ter - mett méz - nek ál - dott - sá - ga,
 le - hul - lott vi - rá - ga. Ez az ál - dott bor,
 ki min - den - re forr,
 Ha jót i - szok be - lö - le, A tor - kom - ra forr.